

Aineiston keruu

25.11.2020
Kati & Merja

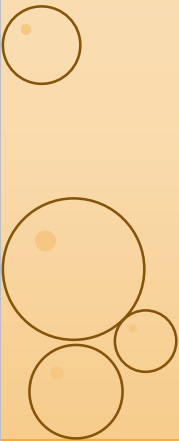
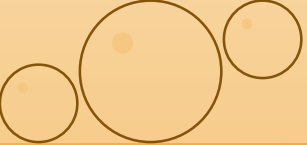

Aineiston hankinta

1) **teoriataustan aineisto** eli kirjallisuuden kartoittaminen

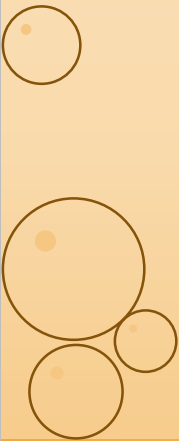
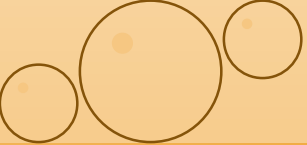

2) **tutkimusaineisto** eli analysoitavan aineiston hankinta

○ Lähtökohtana ovat tutkimusongelmat tai tutkimustehtävä

- Avainkäsitteet, tutkittavan asian teoreettiset kuvaukset ja jäsennykset.
 - Tutkimusongelmien/-tehtävän perusteella valitaan aineiston keruumenetelmät ja päätetään, millainen aineisto kerätään.
 - Jos aineisto on valmiiksi kerättyä, siihen etsitään uusi näkökulma tai tutkimusongelma.
-
-
-

Aineiston keruun suunnittelu

- Tutkimusotteen valitseminen (kvalitatiivinen, kvantitatiivinen, mixed methods)
 - Miten ja millaista aineistoa kerätään?
 - Kuinka paljon aineistoa kerätään?
 - Onko aineisto valitun tutkimustehtävän/ongelmien kannalta edustava?
 - Ajalliset ja taloudelliset resurssit
 - Eettiset kysymykset
 - Omat taidot
 - Lupa-asiat
 - Aineiston kattavuus ja rajaaminen
 - Koronatilanne
-
-
-
-

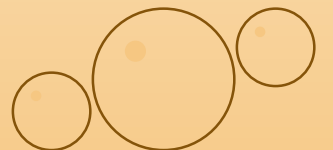
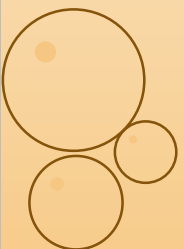
Aineiston rajaaminen

- Laadullinen tutkimus
 - teoreettinen edustavuus: tutkittava tapaus nähdään esimerkkinä jostakin yleisestä
 - aineiston keruuta ohjaa jäsentynyt teoreettinen viitekehys
 - Jos aineiston analyysia aloittaessaan huomaa, että aineistoa on kertynyt tutkimustehtävään suhteutettaessa liikaa, voi analysoida siitä vain osan.
 - perusteltava, miten analysoitava osa-aineisto on valittu TAI
 - Tutkimuskysymysten tarkentaminen
 - harkinnanvaraisesta poiminta, otanta tai näyte, jolloin tutkimus perustuu suhteellisen pieneen tapausmäärään
 - aineiston koon määrittämisen kriteeri voi myös olla aineiston kylläntyminen eli saturaatio

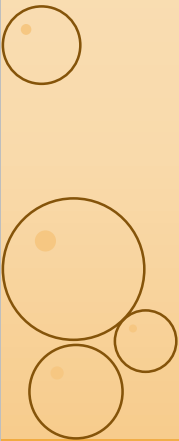
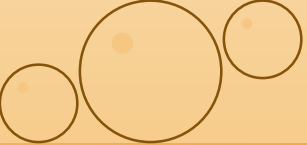

Harkinnanvarainen otos

- aineisto/tutkittavat valitaan tutkijan asettamien kriteereiden perusteella
 - tutkittavia voidaan etsiä esimerkiksi jo olemassa olevien kontaktien avulla, niin kutsutulla lumipallotekniikalla
 - tutkimukseen osallistuvilta pyydetään vinkkejä muista soveltuvista osanottajista
 - tutkittavia voi myös hakea esimerkiksi ilmoituksella tiedotusvälineissä, facebook ryhmistä tms
-

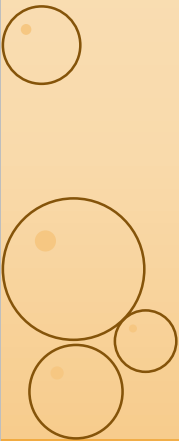
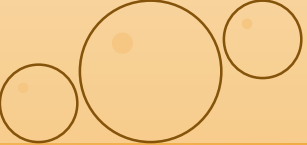

Aineiston kylläntymien

- Laadullisessa tutkimuksessa aineistoa tarvitaan juuri sen verran kun kuin aiheen ja asetetun tutkimustehtävän kannalta on välttämätöntä
 - Aineistoa on tarpeeksi, kun uudet tapaukset eivät enää tuo tutkimusongelman kannalta uutta tietoa eli aineisto alkaa niin sanotusti toistaa itseään
 - Kylläntymistä ei voi saavuttaa, jos ei tiedä, mitä aineistostaan etsii
 - Suhteellisen pienestäkin aineistosta voidaan tehdä yleisempiä kuin vain kyseistä aineistoa koskevia päätelmiä, kun aineisto alkaa toistaa itseään
 - Peruskysymyksenä on, hakeeko aineistosta yhdenmukaisuutta vai erilaisuutta
-
-
-
-

Aineiston yleistäminen

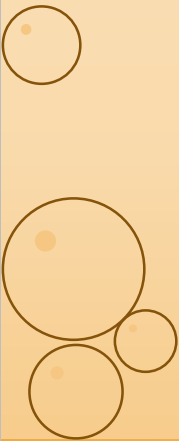
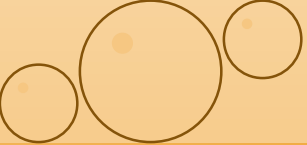

- Laadullisessa tutkimuksessa yleistämisestä ei puhuta sen tilastollisessa merkityksessä.
 - Kun tutkitaan yksittäistä tapausta perusteellisesti, saadaan esille se, mikä ilmiössä on merkittävää ja mikä saattaisi toistua myös yleisemmän tason tarkastelussa
 - Yleistyksiä ei voida kuitenkaan tehdä suoraan aineistosta, vaan aineistosta tehdyistä tulkinnoista
 - Yleistettävyyden yksi kriteeri on tarkoituksenmukainen aineiston kokoaminen
 - Tutkimukseen osallistuvien jokseenkin samankaltainen kokemusmaailma, aihepiirin tuttuus, tutkimuksen kiinnostavuus, myönteinen suhtautuminen tutkimukseen
-
-
-

Laadulliset aineistonkeruutavat

- haastattelu
- tarkkailu eli observointi
- kirjallinen materiaali (esseet, päiväkirjat, avoimet kyselyt...)
- valokuvat ja elokuvat
- piirroksiset
- elämäkerrallinen aineisto
- aineistonkeruumenetelmiä voidaan yhdistellä (esim. haastattelu ja tarkkailu)
- kvalitatiivisia aineistonkeruumenetelmiä voidaan käyttää myös kvantitatiivisissa tutkimuksissa (esim. havainnointi alustavana työnä ennen lomakkeen tekemistä)

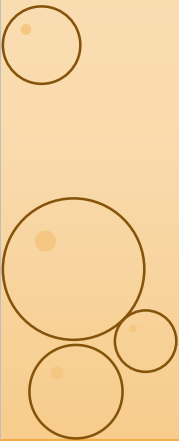
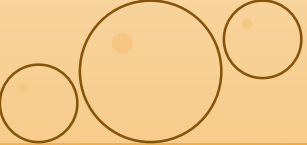

Haastattelu

- Voidaan toteuttaa mm. seuraavasti:
 - kasvokkain yksilöhaastatteluna tai ryhmähaastatteluna
 - postitetulla tai paikan päällä kerätyllä lomakkeella
 - puhelimitse
 - Haastattelut voidaan jaotella
 - strukturoituihin
 - puolistrukturoituihin
 - avoimiin haastatteluihin
-
-
-
-

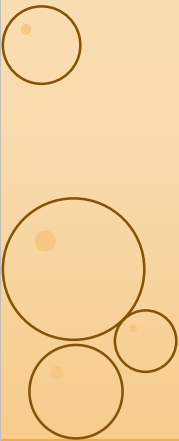
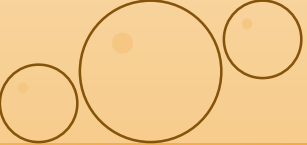

Strukturoitu haastattelu

- Toteutetaan yleensä lomakehaastatteluna, jossa on valmiit kysymykset ja ne esitetään kaikille vastaajille samassa järjestyksessä
 - Edullista käyttää silloin, kun haastateltavia on useita tai kun haastateltavien ryhmä on yhtenäinen
 - Toisaalta tulee miettiä, olisiko tehokkaampaa kerätä aineisto pelkällä kyselylomakkeella.
 - Strukturoitu haastattelu on ongelmallinen, jos tutkittava ryhmä poikkeaa selvästi perusjoukosta.
-
-
-

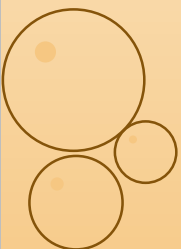
Puolistrukturoitu haastattelu

- käytetään myös nimitystä teemahaastattelu
 - haastattelu pohjautuu ennalta valittuihin teemoihin
 - kysymysten muoto ja esittämisjärjestys on vapaa (usein käytetään avoimia kysymyksiä)
 - haastattelijalla on mahdollisuus rohkaista haastateltavaa tarkentamaan vastaustaan
 - sopii tilanteisiin, joissa tutkimuksen kohteena ovat arat/henkilökohtaiset aiheet tai selvitetään heikosti
 - tiedostettuja asioita
-
-
-
-

Ei-strukturoitu haastattelu

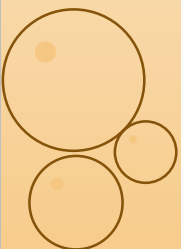
- käytetään myös nimityksiä avoin, vapaa, syvä tai informaali haastattelu
 - lähinnä keskustelua, jossa käsitellään esim. vain yhtä aihealuetta
 - ei-ohjaava haastattelu: aiheen muutokset tulevat haastateltavasta itsestään eivätkä haastattelijan ohjaamina
 - sopii käytettäväksi mm. silloin kun haastateltavien kokemukset vaihtelevat paljon, kun käsitellään arkoja tai huonosti muistettuja asioita tai kun tutkittavia on vähän
-

Haastattelun toteuttaminen

- Tutkimushaastattelun tarkoituksena on systemaattinen tiedonhankinta
 - haastattelu on suunniteltu
 - tutkimuksen kohteeseen tutustuminen niin käytännössä kuin teoriassa
 - Haastattelu on johdettu
 - haastattelijä käynnistää ja ohjaa haastattelua
 - Motivointi
 - haastattelijä motivoi haastateltavaa ja ylläpitää hänen motivaatiotaan
 - Vuorovaikutus
 - Luottamuksellisuus
 - haastateltavan on pystyttävä luottamaan, että annetut tiedot käsitellään luottamuksellisesti
-

Havainnointi

- Tutkija tarkkailee tutkimuksen kohdetta tehden samalla muistiinpanoja
 - havainnointi ei ole välttämättä pelkästään visuaalista toimintaa vaan myös muita aisteja voidaan käyttää aineiston keräämisessä hyödyksi
 - havainnointi ilman varsinaista osallistumista
 - havainnoija osallistujana
 - osallistuja havainnoijana
 - täydellinen osallistuja
 - ”yliosallistuminen” (tutkija muuttuu tutkimuskohteekseen)
-

Havainnointi ilman osallistumista

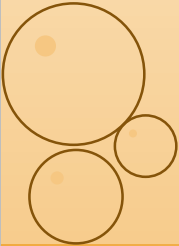
- kun halutaan tutustua ennalta tutkittavaan tilanteeseen esim. yhteisöä tutkittaessa
 - laittomia asioita tutkittaessa ainoa eettisesti oikea tapa lähestyä tutkimuskohdetta
-

Osallistuva havainnointi

- toimintatutkimuksissa, jolloin tutkija on enemmän toimijan roolissa
- tutkijalla on moraalinen vastuu puuttua tilanteeseen, jos tapahtuu vääryyksiä

Piilohavainnointi

- tutkija soluttautuu tutkittavaan ryhmään
-
-
-

Aineiston kerääminen havainnoinnin aikana

kirjalliset muistiinpanot

- kuvauksia ihmisistä, tilanteista, ympäristöstä jne.
- kirjoittaessa muistiinpanoja jotakin oleellista voi jäädä huomaamatta

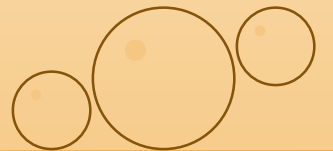
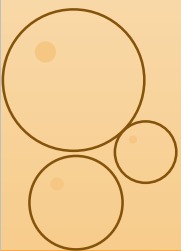
videointi

- videokameran läsnäolo voi vaikuttaa ihmisten käyttäytymiseen
- (eivät halua tulla kuvatuksi, eivät ole luonnollisia...)

valokuvat

- rakennuksista, ympäristöstä, vaatteista, tapahtumista jne.

« Kirjallinen » materiaali

- esim. päiväkirjat, kirjeet, kertomukset, esseet, muistiot, portfoliot, videotallenteet, lehtiartikkelit, tentit....
 - kirjallisen materiaalin lukemisen periaatteet:
 - kriittisyys
 - aineiston sopivuus tutkimuksen materiaaliksi
 - Lukiessa voi pohtia mm. seuraavia asioita:
 - Miltä kannalta asiaa on tarkasteltu?
 - Onko kyse samasta asiasta vaikka eri materiaaleissa käytetään eri termejä?
 - Onko kirjoittaja objektiivinen vai subjektiivinen?
 - Kenelle kirjoittaja kirjoittaa? Miksi?
-